

Gemeentearchief Zoetermeer verwerft Van der Spek en De Spar

Een zeer positief bericht voor het Zoetermeerse culturele erfgoed: het gemeentearchief heeft namelijk in samenwerking met het Historisch Genootschap Oud Soetermeer de archieven van De Spar en Van der Spek verworven.

Bedrijfs- en andere particuliere archieven zijn uitermate belangrijk omdat ze in vergelijking met de lokale overheidspapieren een ander deel van de geschiedenis belichten, ook een ander beeld geven. En juist De Spar met de familie Van Well en Van der Spek hebben een belangrijke rol gespeeld in de Zoetermeerse samenleving.

Boterdorp

Zoetermeer was voor de Tweede Wereldoorlog vooral bekend om zijn boterhandelaren, wel zestig in getal. Een van de bekendste onder hen was Arie van der Spek, ook wel de Sik genoemd vanwege de haardracht onder zijn kin.

Samen inkopen.

In het midden van de jaren 1990 vertrok de oude Spar-supermarkt uit het eind van de Dorpsstraat, vroeger Lagereind geheten. Daar werd in 1880 de basis gelegd voor de internationale Spar-organisatie. Antonius van Well begon daar toen in het voormalige tweelingdorp Zoetermeer-Zegwaard een handel in wijnen en gedistilleerd, koloniale waren en geneesmiddelen voor vee. Diens kleinzoon Adriaan J.M. van Well kwam midden in de zware economische wereldcrisis in 1932 met het idee van een inkooporganisatie. Zestien van zijn afnemers durfden in 1932 de stap te wagen en De Spar was geboren. Vele zelfstandige winkeliers en groothandels sloten zich aan en werkten vanaf die tijd onder gezamenlijke inkoop en reclame. Vrachtschuiten voeren af en aan vanaf de Vliet of Oude Rijn naar de Buurtvaart en de Spar-pakhuizen. Vrachtwagens verstopten regelmatig de Dorpsstraat.

Uiteindelijk werd het terrein aan de Dorpsstraat te klein en bedrijfspanden in Rotterdam en Loosduinen moesten worden aangekocht. De jaren 1960 betekende voor vele kleine kruideniers het einde: zelfbedieningswinkels ofwel supermarkten namen hun plaats in, assortimenten breidden uit, automatisering deed zijn intrede. De Spar-organisatie veranderde mee en de oude gebouwen voldeden niet meer. In 1973 werd in Zevenhuizen het nieuwe distributiecentrum geopend en verdween de inkooporganisatie en het vele vrachtvervoer uit het Zoetermeerse straatbeeld. Alleen een winkel bleef achter.

